

Sygn. akt III USK 57/22

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania T. sp. z o.o. w B.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.
z udziałem K. B., J. S., D. P., A. S., I. B., T. C.
o podleganie ustawodawstwu właściwemu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 22
września 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od postanowienia Sądu
Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 19 maja 2021 r., sygn. akt III AUa 1917/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z 19 maja 2021 r., III AUa 1917/20, uchylił zaskarżony apelacją T. sp. z o.o. w B. wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z 13 września 2017 r., VII U 482/15, w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przy udziale K. B., J. S., D. P., A. S., I. B. oraz T. C. o ustalenie podlegania polskiemu ustawodawstwu i umorzył postępowanie w sprawie.

Powyższy wyrok organ rentowy zaskarżył w całości skargą kasacyjną. Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu przepisów prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na wynik postępowania, to jest: art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 386 § 3 k.p.c. przez niezastosowanie tych przepisów i nieumorzenie

postępowania sądowego na ich podstawie, pomimo że wystąpiła zbędność wydania orzeczenia, ponieważ poza postępowaniem sądowym zrealizowano cel, dla którego złożono odwołania od decyzji organu rentowego oraz art. 477¹³ § 1 k.p.c. przez jego zastosowanie w stanie faktycznym sprawy i umorzenie postępowania sądowego w oparciu o przywołany przepis, w sytuacji gdy nie było ku temu podstaw.

Skarżący na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ jest ona oczywiście uzasadniona. W ocenie skarżącego art. 477¹³ § 1 k.p.c. ma jednoznaczne brzmienie, z którego wynika, że pozwala on na umorzenie postępowania sądowego wyłącznie w przypadku zmiany lub uchylecia zaskarżonej decyzji. W przedmiotowej sprawie wydane zaświadczenia A1 w żaden sposób nie wzruszały prawomocnych decyzji organu rentowego, bowiem - jak wcześniej podnoszono - miały wobec nich charakter następczy. Zaskarżone decyzje nie zostały zmienione ani uchylone w żadnym zakresie, co wykluczało zastosowanie przywołanego przepisu. Powyższe potwierdza orzecznictwo Sądu Najwyższego, zgodnie z którym to orzecznictwem nie może być umorzone postępowanie sądowe z pozostawieniem (w obrocie prawnym) negatywnej dla ubezpieczonego decyzji, od której wniósł odwołanie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 14 lipca 2011 r., III UK 196/10, postanowienie Sądu Najwyższego z 15 listopada 2018 r., I UZ 40/18). Ponadto - zgodnie z wyrokami Sądu Najwyższego: z 25 lipca 2012 r., II UK 333/11, i z 18 października 2017 r., I UK 180/17, decyzja, o której stanowi art. 477¹³ k.p.c., to decyzja, z której wynika, że rozstrzyga o przedmiocie wcześniejszej decyzji i to zgodnie z żądaniem odwołania. Wydane zaświadczenia A1 nie uwzględniały w całości lub części żądania w rozumieniu art. 477¹³ k.p.c., ponieważ zaświadczenia te nie rozstrzygały o materialnoprawnym stosunku, będącym przedmiotem wcześniejszych decyzji.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną spółka T. sp. z o.o. w B. wniosła o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania, a w razie przyjęcia skargi do rozpoznania – o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przy powołaniu się w skardze kasacyjnej na przesłankę przedsądu jaką jest jej oczywista zasadność należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia

2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

W rozpoznawanej sprawie skarżący nie podważa zasadności umorzenia przez Sąd Apelacyjny postępowania w sprawie. Trudno zatem przyjąć, że nawet w ocenie samego skarżącego doszło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Zauważyć należy ponadto, że co do zasady, decyzja uwzględniająca w całości lub w części żądanie stron w rozumieniu art. 477¹³ k.p.c. to nie tylko decyzja zmieniająca, lecz każda forma decyzji, byleby z niej w sposób jednoznaczny wynikało, że rozstrzyga o materialnoprawnym stosunku, będącym przedmiotem wcześniejszej decyzji i to zgodnie z żądaniem odwołania (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 maja 2000 r., II UKN 191/00, OSNAPiUS 2002 nr 4, poz. 96 oraz z 16 lipca 1998 r., II UKN 138/98, OSNAPiUS 1999 nr 13, poz. 440). W rozpoznawanej sprawie polski organ rentowy oraz belgijska instytucja ubezpieczeniowa zajęły stanowisko zgodne z wnioskiem spółki T., skutkiem czego było objęcie pracowników tej spółki ustawodawstwem polskim w zakresie zabezpieczenia społecznego w spornych okresach, bowiem pozwany ZUS wydał zaświadczenia na formularzu A1 dla pracowników spółki T. zgodnie z jej wnioskiem.

Nadto w sytuacji, gdy skarga kasacyjna nie zarzuca obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania sądu odwoławczego, to w konsekwencji nie jest możliwa ocena, czy naruszenie przepisów prawa procesowego wskazanych przez nią w podstawie kasacyjnej mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy, czego wymaga art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie chodzi przy tym o czysto teoretyczną możliwość takiego wpływu, lecz o wykazanie, że w okolicznościach danej sprawy ten wpływ był (mógł być) realny, a można to stwierdzić dopiero wówczas, gdy w skardze zostanie podniesiony adekwatny w konkretnych okolicznościach faktycznych zarzut obrazy prawa materialnego. Innymi słowy, możliwość uznania przez Sąd Najwyższy orzeczenia Sądu drugiej instancji za merytorycznie błędne uzależnione jest od oceny materialnoprawnych zarzutów, a skoro ich nie powołano w skardze kasacyjnej, to nie sposób przyjąć, że nawet jeśli w rzeczywistości do naruszenia wskazanych przepisów doszło, to mogło to mieć

wpływ na wynik sprawy. Inaczej rzecz ujmując, zarzuty naruszenia przepisów postępowania nie mogą być celem samym w sobie, lecz muszą służyć wykazaniu błędnego zastosowania przepisu prawa materialnego, który stanowi rzeczywistą podstawę prawną rozstrzygnięcia. Dlatego powołanie przez skarżącego zarówno w podstawie zaskarżenia, jak i we wniosku o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania wyłącznie zarzutów procesowych uniemożliwia Sądowi Najwyższemu dokonanie oceny kasacyjnej w zakresie tego, czy w postępowaniu odwoławczym rzeczywiście wystąpiły uchybienia o tak znacznym ciężarze gatunkowym, że doprowadziły do wydania nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 lutego 2022 r., II USK 422/21, LEX nr 3340989).

Wobec niewykazania istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[as]